

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ім. Б.Д. ГАВРИЛИШИНА

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. директора Навчально-наукового інституту
Міжнародних відносин
ім. Б.Д. Гаврилишина
Нідміна ГАВРИЛЮК-СНСЕН
2024р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор
з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВСЬКИЙ

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни «Мовознавство (англійською мовою)»

ступінь вищої освіти – бакалавр

галузь знань – 03 Гуманітарні науки

спеціальність – 035 Філологія

спеціалізація – 035.041 Германські мови та літератури

(переклад включно), перша – англійська

освітньо-професійна програма – «Бізнес-комунікації та переклад»

Кафедра іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій

Форма навчання	Курс	Семestr	Лекції	Практ.	IPC	Тренінг	CPC	Разом	Екзамен, залік
Денна	1	1	16	14	2	4	54	90	Екзамен

90.08.2024
О.І.

Тернопіль – ЗУНУ, 2024

Робочу програму складено на основі освітньо-професійної програми «Бізнес-комунікації та переклад» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія галузі знань 03 Гуманітарні науки, затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол №11 від 26.06.2024 року)

Робочу програму склали кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій Тетяна П'ЯТНИЧКА.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій, протокол № 1 від 26 серпня 2024 року.

Завідувач кафедри іноземних мов та
інформаційно-комунікаційних технологій,
кандидат філологічних наук, доцент

Людмила КРАЙНЯК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 035 Філологія, протокол № 2 від 30 серпня 2024 року.

Голова групи
забезпечення спеціальності
кандидат філологічних наук, доцент

Світлана РИБАЧОК

Гарант освітньо-професійної програми
кандидат філологічних наук, доцент

Наталія РИБІНА

**Структура робочої програми
навчальної дисципліни «Мовознавство (англійською мовою)»**

Опис дисципліни

Дисципліна «Мовознавство (англійською мовою)»	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів: ECTS-3	Галузь знань – 03 Гуманітарні науки	Статус дисципліни: блок обов'язкових дисциплін, цикл професійної підготовки. Мова навчання: англійська.
Кількість залікових модулів: - 4	Спеціальність – 035 Філологія	Рік підготовки: 1 Семестр: 1
Кількість змістових модулів: 2	Спеціалізація – 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська	Лекції: 16 год. Практичні заняття: 14 год.
Загальна кількість годин: 90	Ступінь вищої освіти: бакалавр	Самостійна робота: 54 год. Тренінг: 4 год. Індивідуальна робота: 2 год.
Тижневих годин: 6 год., з них аудиторних: 2 год.		Вид підсумкового контролю: екзамен.

2. Мета і завдання вивчення дисципліни «Мовознавство (англійською мовою)»

2.1 Мета вивчення дисципліни

Дисципліна «Мовознавство (англійською мовою)» спрямована на формування загально-професійних та фахових компетенцій, які є фундаментальною основою для комплексного, цілісного вивчення й тлумачення мовних одиниць, структур та явищ. Навчальний курс, що базується на науково-теоретичних лінгвістичних дослідженнях та детальному аналізі фактологічного матеріалу дозволяє усвідомити та сформувати чіткі, завершені, системні уявлення про мову і мовлення, а також про мовознавство — як науку, що вивчає мову в усій складності її прояву; як систему знань про мову загалом й окремі мови світу зокрема.

2.2 Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни

- СК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.
- СК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.
- СК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).

2.3 Передумови вивчення дисципліни

Курс «Мовознавство (англійською мовою)» базується на отриманих в рамках навчання в середній школі знаннях з іноземної та української мов, які передбачають, що студент може розуміти основний зміст чіткого нормативного мовлення з повсякденної тематики, має розвинуті навички аналізу термінів, лексико-граматичних та синтаксичних структур. Водночас, курс враховує програми з ОК «Іноземна мова (англійська)» та «Українська мова за професійним спрямуванням», в процесі вивчення яких студенти також проводять лінгвістичний аналіз функціонально-структурних рівнів мови та їх фундаментальних складових. «Мовознавство (англійською мовою)» як наукова дисципліна в рамках фахової підготовки перекладачів-філологів передбачене для формування загального розуміння природи і розвитку мови, надання поглиблених знань про її структуру та функціонування, взаємозв'язок з мовленням, тобто мови як основи мисленнєвих процесів та засобу комунікації у всіх формах і проявах.

2.4 Результати навчання

РН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецства слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

РН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

РН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

3. Програма навчальної дисципліни «Мовознавство (англійською мовою)»

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Мовознавство як наука. Предмет мовознавства, зміст і основні завдання. Місце мовознавства в системі наук. Структура мовознавчої науки. Природа, сутність та функції мови.

Тема 2. Фонетика і фонологія. Базові поняття. Структурні й функціональні закономірності звукової будови мови. Система фонем англійської мови. Транскрипція: міжнародний фонетичний алфавіт.

Тема 3. Морфологія. Частини мови, принципи їх класифікації та характеристика. Морфема як одиниця мови. Класифікація морфем.

Тема 4. Синтаксис. Основні поняття та категорії. Система синтаксичних одиниць мови, зв'язки та відношення між ними. Закономірності сполучення слів та творення речень. Типи речень.

Змістовий модуль 2.

Тема 5. Семантика як наука про значення слова. Лексична семантика як складова семіотики. Пряме, переносне, денотативне, конотативне, стилістичне, контекстне значення. Значення і смисл.

Тема 6. Лінгвістична прагматика в структурі науки про мову. Прагматика одиниць мовних рівнів. Прагматика мовлення. Класифікація мовленнєвих актів.

Тема 7. Історія виникнення письма. Значення письма в історії суспільства. Системи письма – піктографічне, ідеографічне, силабічне та буквеннє. Алфавіт.

Тема 8. Основні напрями мовознавчої науки.

4. Структура залікового кредиту дисципліни «Мовознавство (англійською мовою)» Денна форма навчання

		Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Тренінг	Індивідуальна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Мовознавство як наука. Предмет мовознавства, зміст і основні завдання. Місце мовознавства в системі наук. Структура мовознавчої науки. Природа, сутність та функції мови.	2	2	7			
Тема 2. Фонетика і фонологія. Базові поняття фонетики як	2	2	7	2		Опитування під час занять

науки. Структурні й функціональні закономірності звукової будови мови. Система фонем англійської мови. Транскрипція: міжнародний фонетичний алфавіт.						
Тема 3. Морфологія. Частини мови, принципи їх класифікації та характеристика. Морфема як одиниця мови. Класифікація морфем.	2	2	7			
Тема 4. Синтаксис. Основні поняття та категорії. Система синтаксичних одиниць мови, зв'язки та відношення між ними. Закономірності сполучення слів та творення речень. Типи речень.	2	2	6		1	
Змістовий модуль 2.						
Тема 5. Семантика як наука про значення слова. Лексична семантика як складова семіотики. Пряме, переносне, денотативне, конотативне, стилістичне, контекстне значення. Значення і смисл.	2	2	6		2	
Тема 6. Лінгвістична прагматика в структурі науки про мову. Прагматика одиниць мовних рівнів. Прагматика мовлення. Класифікація мовленнєвих актів.	2	2	7			Опитування під час занять

Тема 7. Історія виникнення письма. Системи письма – піктографічне, ідеографічне, силабічне та буквенне. Алфавіт.	2	2	7			
Тема 8. Напрями сучасного мовознавства: Соціолінгвістика. Когнітивна лінгвістика. Психолінгвістика. Комуникативна лінгвістика. Еколінгвістика. Комп'ютерна лінгвістика. Функціональна лінгвістика.	2	2	7		1	
РАЗОМ	16	14	54	4	2	90

5. Тематика лекційних занять

Лекція 1. Мовознавство як наука. Предмет мовознавства, зміст і основні завдання. Місце мовознавства в системі наук. Структура мовознавчої науки. Природа, сутність та функції мови.

Лекція 2. Фонетика і фонологія. Базові поняття фонетики як науки. Структурні й функціональні закономірності звукової будови мови. Система фонем англійської мови. Транскрипція: міжнародний фонетичний алфавіт (IPA).

Лекція 3. Морфологія. Частини мови, принципи їх класифікації та характеристика. Морфема як одиниця мови. Класифікація морфем.

Лекція 4. Синтаксис. Основні поняття та категорії. Система синтаксичних одиниць мови, зв'язки та відношення між ними. Закономірності сполучення слів та творення речень. Типи речень.

Лекція 5. Семантика як наука про значення слова. Лексична семантика як складова семіотики. Пряме, переносне, денотативне, конотативне, стилістичне, контекстне значення. Значення і смисл.

Лекція 6. Лінгвістична прагматика. в структурі науки про мову. Прагматика одиниць мовних рівнів. Прагматика мовлення. Класифікація мовленнєвих актів.

Лекція 7. Історія виникнення письма. Значення письма в історії суспільства. Системи письма – піктографічне, ідеографічне, силабічне та буквенне. Алфавіт.

Лекція 8. Напрями сучасного мовознавства: Соціолінгвістика. Когнітивна лінгвістика. Психолінгвістика. Комуникативна лінгвістика. Еколінгвістика. Комп'ютерна лінгвістика. Функціональна лінгвістика.

6. Тематика практичних занять:

Практичне заняття 1.

Тема: Мова і мовознавство.

Походження і розвиток мови. Мова і мислення. Структура та функції мови. Мови світу, їх вивчення та класифікація. Мовознавство як наука. Місце мовознавства в системі наук. Структура мовознавчої науки.

Практичне заняття 2.

Тема: Фонетика та фонологія

Фонетика та фонологія як лінгвістичні науки. Фізіологічна основа утворення і сприймання мовних звуків. Мовний апарат. Звуки, фонеми, алофони. Загальна характеристика звукової системи англійської мови. Класифікація голосних та приголосних звуків за диференційними ознаками.

Практичне заняття 3.

Тема: Морфологія

Морфологія як розділ граматики. Частини мови та принципи їх виділення. Повнозначні (самостійні) та неповнозначні (службові) частини мови. Взаємозв'язок морфології із синтаксисом, словотвором та лексикологією. Основні граматичні поняття: граматичне значення, граматична форма, граматична категорія.

Практичне заняття 4.

Тема: Синтаксис

Основні поняття синтаксису: синтаксична одиниця, синтаксична форма, синтаксичне значення, синтаксичні зв'язки. Синтаксис словосполучень та речень. Порядок слів у реченнях в різних мовах. Предикативне ядро. Типи речень.

Практичне заняття 5.

Тема: Семантика та прагматика

Семантика та прагматика: співвідношення на сучасному етапі розвитку лінгвістики. Семантика (семасіологія) – розділ мовознавства, що вивчає значення слів та виразів і зміну цих значень. Прагматика як вивчення та використання мовних знаків, слів і речень у реальних ситуаціях. Функціонування мовних одиниць у мовленні. Контекст. Мовленнєвий акт. Класифікація мовленнєвих актів.

Практичне заняття 6.

Тема: Письмо, його види та історія виникнення

Передумови виникнення та основні етапи історії письма. Значення письма в історії суспільства. Системи письма – піктографічне, ідеографічне, силабічне та буквеннє. Алфавіти: грецький, латинський, кириличний.

Практичне заняття 7.

Тема: Сучасні галузі мовознавчої науки

Комунікативна, когнітивна, комп’ютерна, функціональна лінгвістики, психолінгвістика, соціолінгвістика, компаративістика, еколінгвістика – актуальні напрями сучасних мовознавчих досліджень.

7. Тренінг з дисципліни

Тематика, завдання та структура тренінгу

Укладання міні-глосарію (10 - 30 одиниць), який дає визначення ключовим науковим термінам, що функціонують у межах основних розділів мовознавства (фонетики, фонології, граматики, морфології, синтаксису, семантики, прагматики).

Порядок проведення:

1. Укладання міні-глосарію починають з того, що з різних джерел, об'єднаних спільною тематикою, відбирають терміни та поняття. Джерела можуть бути такими:
 - монографії та статті відомих вчених та фахівців-практиків;
 - підручники для вищих навчальних закладів, що містять стандартизовані терміни;
 - галузеві енциклопедії;
 - електронні інтернет ресурси за тематикою.
2. Після відбору термінів складають, власний, термінологічний міні-глосарій — реєструючи одиниці (слова, словосполучення, скорочення, символи, сполучення слів і символів), які слід визначити та описати.
3. Кінцевий результат роботи презентують у паперовому та електронному вигляді, а також у формі інтерактивної комунікації та обговорення на занятті-тренінгу.

8. Самостійна робота

Важливим компонентом фундаментальної підготовки студентів є активне запровадження в систему академічної освіти їх самостійної теоретичної і практичної роботи. При обмеженні навчального аудиторного часу, а також з урахуванням обов'язкової умови – формування у студентів навичок ефективної самостійної професійної діяльності при здобутті та поглибленні знань з теоретичних курсів, що читаються іноземною мовою, виникає необхідність навчати студентів самостійно працювати в позааудиторний час.

Метою виконання цього виду діяльності є продемонструвати вміння зібрати, критично проаналізувати та відібрати релевантну інформацію із запропонованої теми та представити її у формі презентації для слухачів цього курсу та викладача. Самостійна робота є обов'язковою складовою залікового кредиту. Тема роботи обирається студентом в перші тижні навчання та виконується упродовж семестру відповідно до встановленого графіку.

Самостійна робота з даного курсу – це важлива форма опанування дисципліни. Вона покликана доповнити, узагальнити й систематизувати знання у галузі «Мовознавство (англійською мовою)», розвинути навички роботи з методичними матеріалами та науковими першоджерелами, стимулювати пізнавальну активність і творчий пошук студентів.

Самостійна робота студентів охоплює 54 години і передбачає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, вивчення окремих тем, питань, що не були розглянуті в курсі лекцій, конспектування наукової та навчальної літератури, підготовку рефератів, презентацій. Її зміст визначається робочою навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Ефективність самостійної роботи студента викладач оцінює під час тематичного опитування на

практичних заняттях, перевірки конспектів і рефератів тощо та враховує у заліковий модуль.

Як результат виконання самостійної роботи студенти демонструють набуті вміння й навички практичного використання наукових термінів та теоретичних знань галузі мовознавства під час захисту мультимедійної презентації на одну із наступних тем:

1. The Origin(s) of Language. Походження мови.
2. Language as a system of signs. Мова як система знаків.
3. Hierarchic Structure of Language. Ієархічна структура мови.
4. Characteristics of human language. Характеристики мови.
5. Functions of Language. Функції мови.
6. Linguistic Intelligence. Лінгвістичний інтелект.
7. Theories of the origin of the alphabet. Теорії походження алфавіту.
8. Research methods in Linguistics. Методи дослідження у лінгвістиці.
9. Famous linguists. Відомі мовознавці.
10. Famous Ukrainian translators. Відомі українські перекладачі.
11. Historical and contemporary theories of meaning. Історичні та сучасні семантичні теорії.
12. Branches of Linguistics. Розділи мовознавства.
13. Three aspects of language system (meaning, expression and context). Три аспекти мовної системи (значення, вираження та контекст).
14. Word-formation processes. Процеси словотворення.
15. Clipping and blending as types of shortening. Кліпінг і блендинг як види скорочення.
16. Sentence Types and Functions. Види та функції речень.
17. Advantages and disadvantages of written and spoken communication. Переваги та недоліки письмового та усного спілкування.
18. Speech acts. Мовленнєві акти.
19. History of writing. Історія письма.
20. Types of writing systems. Види систем письма.
21. Language of text-messaging. Мова текстових повідомлень.
22. Bilingualism vs multilingualism. Двомовність та багатомовність.
23. Problems of ambiguity during language translation. Проблеми багатозначності під час мовного перекладу.
24. Language and culture. Мова і культура.
25. How culture changes the meanings of words. Як культура змінює значення слів.
26. Ecological linguistics. Екологічна лінгвістика.
27. Communicative Linguistics. Комунікативна лінгвістика.
28. Sociolinguistics: Study of Language and Society. Соціолінгвістика: вивчення мови та суспільства.
29. Psycholinguistics and language learning. Психолінгвістика та вивчення мови.
30. Career opportunities in Linguistics. Можливості кар'єрної зайнятості у галузі лінгвістики.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Мовознавство (англійською мовою)» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- реферати, есе;
- оцінювання результатів тренінгу та самостійної роботи;
- модульна контрольна робота;
- екзамен.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Мовознавство (англійською мовою)» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої вагиожної складової залікового кредиту:

Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4	
20%	20%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання Визначається як середнє арифметичне із оцінок, отриманих на практичних заняттях (не менше 4 оцінок).	Модульний контроль Письмова робота: тестові завдання 50 тестів по 2 бали = 100 б.	Тренінг Оцінка за виконання тренінгу	Самостійна робота Оцінка за виконання самостійної роботи	Екзамен 1. Тестові завдання (30 тестів по 2 б.) = 60 балів 2. Теоретичне питання 1 = 20 балів 3. Теоретичне питання 2 = 20 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89		B (дуже добре)
75-84	добре	C (добре)
65-74		B (задовільно)
60-64	задовільно	E (достатньо)
35-59		FХ (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34	незадовільно	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна. Перелік методичних вказівок та матеріалів

№	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійний проектор	1-8
2	Проекційний екран	1-8
3	Ноутбук	1-8
4	Навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-8

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Кійко Ю.Є., Агапій А.П., Мельник Ю.Й. Вступ до мовознавства: практикум. Чернівці: Чернівецький ун-т, 2021. 176 с.
2. Корнєва Л.М. Теорія мови навчально-методичний посібник. Полтава: ПНПУ, 2019. 86 с. Режим доступу:
<http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%BD%D1%94%D0%B2%D0%B0.pdf>
3. П'ятничка Т. В. Мова і мислення у діяльності перекладача // Новітня парадигма сучасної комунікації: перекладацькі практики у міжкультурному просторі. Тернопіль, 2023. С. 16-27. Режим доступу:
<http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/48860>
4. П'ятничка Т.В. Способи вираження граматичних структур англійського дієслова українською мовою// Іноземна мова у наукових дослідженнях (суспільствознавчі, лінгвістичні, методичні та перекладознавчі студії): колективна монографія. Тернопіль: Економічна думка, 2020. С. 185-196. Режим доступу:
<http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/41357>
5. П'ятничка Т.В. Семантична реалізація теперішності дієслівними структурами // Вчені записки Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського. Том. 30 (69). №4. Київ: Гельветика, 2019. С. 113-118. Режим доступу:
http://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/4_2019/part_2/24.pdf
6. Сербіна Т. Г., Чеберяк А. М. Вступ до мовознавства: Навчальний посібник для студентів іноземної філології. Рівне: О. Зень, 2018. 159 с.
7. Тестові завдання з курсу «Мовознавство» для поточного та підсумкового контролю студентів освітньої програми «Бізнес-комунікації та переклад» спеціальності 035 «Філологія» // Укладачі: Т.В. П'ятничка, О.І. Дуда. Тернопіль: ФОП Шпак В. Б., 2022. 58 с.
8. Українське мовознавство як науковий дискурс: історія, теорія, практика: [навчальний посібник] / Олена Маленко, Володимир Борисов. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2021. 164 с. [Електронний ресурс] Режим доступу:
<https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/>
9. Федорова Л. М. Вступ до мовознавства. Київ: КНТЕУ, 2021. 172 с.
10. An Introduction to Issues in General Linguistics. [Електронний ресурс] Режим

доступу:

https://www.researchgate.net/publication/344584786_An_Introduction_to_Issues_in_General_Linguistics

11. How language shapes the way we think. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=RKK7wGAYP6k>
12. How to Pronounce ALL ENGLISH Sounds: American English Lesson. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=tpN9CPwZ-oE&t=190s>
13. Introduction to Language and Linguistics. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://repository.bbg.ac.id/bitstream/531/1/An_Introduction_to_Language_and_Linguistics.pdf
14. An Introduction to Linguistics. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://linguistics.ucla.edu/people/Kracht/courses/ling20-fall07/ling-intro.pdf>
15. Introduction to Linguistics. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.press.umich.edu/pdf/9780472035410-ch1.pdf>
16. Introduction to Linguistics for English language teaching. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://repository.araniry.ac.id/id/eprint/11840/1/Introduction%20to%20Linguistics%20for%20ELT.pdf>
17. Essentials of Linguistics [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://solr.bccampus.ca:8001/bcc/file/f934dfef-66b0-4533-8bb4-7daaf8e94900/1/Essentials-of-Linguistics.pdf>
18. Readings in Linguistics. Методична розробка для самостійної роботи студентів з курсу «Мовознавство» освітньо-професійної програми «Бізнес-комунікації та переклад» // Укладачі: Т.В. П'ятничка, І.М. Гумовська. Тернопіль: ФОП Шпак В. Б. 2022. 64с.
19. Short Glossary of Linguistic Terms. Глосарій з курсу «Мовознавство» освітньо-професійної програми «Бізнес-комунікації та переклад» спеціальності 035 «Філологія» // Укладачі: Т.В. П'ятничка, С.М. Рибачок. Тернопіль: ФОП Шпак В. Б. 2023. 37с.
20. 44 phonemes. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=wBuA589kfMg>
21. 3 types of speech acts in communication. Oral Communicaiton in Context-SHS. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=oSl9Wrz4u3I>
22. What Is Linguistics? ERIC Digest. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED350882.pdf>

